

**NACIONALINĖS ŠVIETIMO AGENTŪROS
DIREKTORIAUS
ĮSAKYMAS**

**DĖL BENDRŲJŲ PROGRAMŲ PERŽIŪROS IR ATNAUJINIMO TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO**

2025 m. lapkričio 13 d. Nr. VK-1146
Vilnius

(TAR, 2025 11 13, Identifikacinis kodas 2025-19033)

Vadovaudamasis Nacionalinės švietimo agentūros nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. V-573 „Dėl Nacionalinės švietimo agentūros nuostatų patvirtinimo“, 10.1, 23.9 papunkčiais ir vykdydamas Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2024 m. rugpjūčio 28 d. pavedimą Nr. SR-2995:

1. T v i r t i n u Bendrųjų programų peržiūros ir atnaujinimo tvarkos aprašą (pridedama).

2. P a v e d u Ugdymo departamentui vadovautis šio įsakymo 1 punktu patvirtintu Bendrųjų programų peržiūros ir atnaujinimo tvarkos aprašu, peržiūrint ir atnaujinant Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrąsias programas, tvirtinamas švietimo, mokslo ir sporto ministro.

Direktorius

SIMONAS ŠABANOVAS

PATVIRTINTA

Nacionalinės švietimo agentūros direktoriaus
2025 m. lapkričio 13 d. įsakymu Nr. VK-1146

BENDRŲJŲ PROGRAMŲ PERŽIŪROS IR ATNAUJINIMO TVARKOS APRAŠAS

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Bendrųjų programų peržiūros ir atnaujinimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų, patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. V-1269 „Dėl Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“, (toliau – Bendrosios programos) peržiūros ir atnaujinimo tikslus, galimus šio proceso dalyvius ir jų dalyvavimo tvarką, Bendrųjų programų peržiūros ir atnaujinimo poreikio vertinimo kriterijus, jų vykdymo ir organizavimo etapus.

2. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Bendrosiose programose ir Bendrųjų programų atnaujinimo gairėse vartojamas sąvokas.

3. Kitos sąvokos:

3.1. **Bendrųjų programų peržiūra** – tai procesas, kurio metu atliekama galiojančių ugdymo programų analizė, jų vertinimas, teikiamos rekomendacijos tobulinimui ir atliekami smulkūs, neesminiai pakeitimai, kurie nekeičia esminės ugdymo programų krypties ar struktūros ir neturi reikšmingo poveikio ugdymui.

3.2. **Bendrųjų programų atnaujinimas** – tai procesas, kurio metu, remiantis peržiūros rezultatais, konsultacijomis ir švietimo politikos tikslais, iš esmės keičiamas ugdymo turinys. Pagal poreikį atnaujinami Bendrųjų programų mokymo(si) tikslai, pertvarkomas mokymo(si) turinys, peržiūrimi mokinių pasiekimai, įtraukiamos naujos kompetencijos ir pan.

**II SKYRIUS
BENDRŲJŲ PROGRAMŲ PERŽIŪROS IR ATNAUJINIMO TIKSLAI**

4. Bendrosios programos peržiūros ir atnaujinamos siekiant šių tikslų:

4.1. užtikrinti, kad Bendrosios programos atitiktų šiuolaikinius socialinius, ekonominius ir technologinius reikalavimus, naujausias švietimo tendencijas ir pokyčius (Programų atnaujinimas);

4.2. tobulinti Bendrųjų programų kokybę (Kokybės siekis);

4.3. sudaryti sąlygas kiekvienam mokiniui siekti individualios pažangos ir aukštesnių mokymosi pasiekimų (Mokymosi rezultatų gerinimas).

III SKYRIUS BENDRŲJŲ PROGRAMŲ PERŽIŪROS IR ATNAUJINIMO DALYVIAI

5. Bendrųjų programų peržiūros ir atnaujinimo procese dalyvauja suinteresuoti asmenys ar jų grupių atstovai:

5.1. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) atstovai, kurie formuoja bendrą Bendrųjų programų peržiūros ir atnaujinimo viziją bei politiką;

5.2. mokyklų vadovai, kurie priima sprendimus dėl Bendrųjų programų įgyvendinimo mokyklose;

5.3. pedagogai, kurie įgyvendina Bendrąsias programas ir, remdamiesi savo patirtimi, teikia siūlymus joms tobulinti;

5.4. švietimo ekspertai, kurie tyrinėja Bendrųjų programų įgyvendinimą mokyklose, atlieka lyginamąsias analizes, kaupia ir analizuoja gerosios jų įgyvendinimo praktikos pavyzdžius;

5.5. aukštųjų mokyklų atstovai, kurie formuoja ir tyrinėja mokyklinės didaktikos nuostatas;

5.6. mokiniai ir jų tėvai (globėjai, rūpintojai), kurie tiesiogiai ir netiesiogiai įtraukiami į Bendrųjų programų įgyvendinimo ir mokinių mokymosi procesus;

5.7. leidėjai, kurie rengia vadovėlius ir kitą mokomąją medžiagą.

6. Bendrųjų programų peržiūrai ir atnaujinimui koordinuoti Nacionalinės švietimo agentūros (toliau – Agentūra) direktoriaus įsakymu, suderinus su ŠMSM, 5 metų laikotarpiui sudaromos 5–11 narių Mokomųjų dalykų tarybos (toliau – Tarybos). Į Tarybas savo narius deleguoja atitinkamo dalyko mokytojus vienijančios asociacijos, sambūriai, draugijos, mokslo institucijos, kitos suinteresuotos organizacijos. Tarybų sudėtis atnaujinama esant poreikiui, bet ne rečiau kaip kas 5 metus. Pagal kompetenciją Tarybos bendradarbiauja su Bendrojo ugdymo taryba.

7. Tarybos veikia visuomeniniais pagrindais, vadovaujantis Tarybų veiklos reglamentu, kurį įsakymu tvirtina Agentūros direktorius. Tarybų veiklą koordinuoja Agentūros direktoriaus įsakymu paskirti darbuotojai, kurie yra šių Tarybų nariai.

IV SKYRIUS BENDRŲJŲ PROGRAMŲ PERŽIŪROS IR ATNAUJINIMO POREIKIO VERTINIMO KRITERIJAI

8. Vertinant Bendrųjų programų peržiūros ir (ar) atnaujinimo poreikį gali būti naudojami įvairių mokslinių tyrimų ir apklausų duomenys bei rekomendacijos:

8.1. reikminiai tyrimai – suinteresuotų valstybės institucijų pasiūlytomis temomis atliekami tyrimai, administruojami Lietuvos mokslo tarybos;

8.2. moksliniai tyrimai – bendradarbiaujant su aukštosiomis mokyklomis, sisteminami jų atliktų mokslinių tyrimų rezultatai;

8.3. pedagoginių asociacijų apklausos, organizuojamos siekiant identifikuoti keistinas Bendrųjų programų dalis;

8.4. tarptautiniai mokinių pasiekimų tyrimai – rengiamos antrinės šių tyrimų analizės, siekiant išgryninti siūlymus Bendrosioms programoms atnaujinti;

8.5. nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai, kurie vykdomi siekiant atskleisti Bendrųjų programų įgyvendinimo praktikas;

8.6. nacionaliniai mokinių pasiekimų patikrinimai, pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimai, valstybiniai brandos egzaminai – analizuojamos išorinių mokinių pasiekimų patikrinimų užduotys, jų atliktys ir rezultatai.

9. Bendrųjų programų peržiūros ir (ar) atnaujinimo vertinimo metu taip pat analizuojama švietimo įstaigų išorinio vertinimo metu gauta informacija, kuri iliustruoja ugdymo procesą mokyklose.

10. Bendrosios programos turi būti peržiūrimos ir (ar) atnaujinamos dėl mokinių pasiekimų, jei vertinant mokslinių tyrimų ir apklausų, mokinių pasiekimų tyrimų, stebėsenos ataskaitų duomenis:

10.1. stebimi žymūs neatitikimai lyginant mokinių pasiekimus tų dalykų, kurių atliekami tarptautiniai tyrimai (PISA, PIRLS, TIMSS, kiti), su kitų šalių bendraamžių pasiekimais;

10.2. mokinių ir jų tėvų (globėjų, rūpintojų) nuomonė, mokinių savijauta rodo didelį nepasitenkinimą, mokinių nuovargį, mokantis esamą dalyko mokymosi turinį;

10.3. šalies mokinių pasiekti dalyko mokymosi rezultatai turi blogėjančią tendenciją keletą metų iš eilės, ar mokiniai, mokydamiesi mokymosi turinio, neįgyja nustatytų kompetencijų, arba kiekvienais metais atitinkamo dalyko pasiekimų rezultatai skiriasi neidentifikuojant to skirtumo objektyvių priežasčių;

10.4. mokytojai, mokyklų bendruomenės, išorės suinteresuotos šalys teikia pagrįstus pasiūlymus dėl mokinių mokymosi rezultatų ir dalyko Bendrųjų programų neatitikimo.

11. Vertinant siūlymus dėl Bendrųjų programų kokybės gerinimo, taikomi šie pasiūlymų vertinimo kriterijai:

11.1. pagrįstumo – siūlomi keitimai pagrįsti duomenimis, orientuojamasi į gerąją praktiką ir kitų šalių patirtį;

11.2. nuoseklumo – siūloma mokymosi turinio kaita grindžiama ugdymo uždaviniais, atitinkamų mokslų akademinė logika ir atsižvelgiama į mokinio jau pasiektus mokymosi rezultatus, taip pat amžiaus tarpsnių ypatumus;

11.3. sutelktumo – siūlomi mokymosi turinio keitimai atitinka esamus prioritetus, pirmenybė teikiama Bendrųjų programų gyliui, o ne plačiai mokymosi turinio aprėpčiai, Bendrosiose programose atsispindi dalykų grupės konceptualiosios idėjos;

11.4. dermės – siūlomi Bendrųjų programų keitimai atitinka švietimo politines nuostatas, nacionalinius bendruosius ugdymo tikslus, mokymosi turinys dera su mokinių pasiekimų vertinimu, mokymosi turiniui mokyti esančios (ar gali būti sukurtos) efektyvios mokymosi priemonės (vadovėliai ir kt.). Taip pat užtikrinama įvairių dalykų grupių ir dalykų mokymosi turinio tarpusavio (horizontali) ir tarp skirtingų mokymosi metų ir (ar) koncentrų (vertikali) dermė;

11.5. vertybinio kryptingumo – siūlomas mokymosi turinys skatina vertybinių nuostatų ugdymąsi: mokinių kompetencijas ugdo reikšminguose kontekstuose, priimdamas vertybinėmis nuostatomis grindžiamus sprendimus ir įgyvendindamas prasmingus pokyčius;

11.6. kontekstualumo – siūlomas mokymosi turinys siejamas su kontekstais, kurie mokinių motyvuotą aktyviam pažinimo procesui ir mokymosi rezultatams pritaikyti; į Bendrųjų programų turinį įtraukiamos ir tarpdalykinės temos, atitinkančios dalyko uždavinius ir specifiką;

11.7. dinamiškumo – siūlomame mokymosi turinyje atskleidžiama nuolatinė tikrovės ir jos pažinimo rezultatų (sampratų, teorijų, idėjų) kaita, plečiant ir gilinant pasaulėvaizdį ir atveriant ateities perspektyvą.

V SKYRIUS ORGANIZAVIMO TVARKA

12. Suinteresuoti asmenys ar jų grupių atstovai siūlymus dėl Bendrųjų programų peržiūros ir (ar) atnaujinimo Agentūrai gali teikti nuolat. Siūlymai turi būti parengti ir atitikti Tvarkos aprašo IV skyriuje nurodytus kriterijus ir būti argumentuoti. Siūlymai teikiami elektroniniu būdu Agentūros bendruoju elektroniniu paštu arba registruotu paštu Agentūros buveinės adresu.

13. Per mokslo metus gautus siūlymus vertina atitinkamo mokomojo dalyko Taryba. Taryba, be suinteresuotų asmenų ar jų grupių atstovų pasiūlymų, taip pat analizuoja ir vertina atliktų mokslinių tyrimų rekomendacijas ir kitas pagrįstas įžvalgas, apibendrina ir teikia siūlymus ŠMSM dėl konkretaus dalyko ar dalyko grupės Bendrosios programos peržiūros ar keitimo poreikio.

14. Įprastai siūlymas rengti visiškai atnaujintą mokomojo dalyko Bendrąją programą teikiamas atsižvelgiant į sukaupytų pasiūlymų aktualumą, bet ne dažniau kaip kas 5 metai.

15. Neesminiai Bendrųjų programų keitimai, kurie nekeičia Bendrosios programos turinio ir esminių jos dalių, nesudaro pagrindo viso Bendrosios programos turinio keitimui Tvarkos aprašo 13 p. nustatyta tvarka, gali būti atliekami kitais nei Tvarkos aprašo 13 p. nustatytais terminais.

16. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrui pavedus Agentūrai organizuoti konkretaus mokomojo dalyko Bendrosios programos peržiūros ar atnaujinimo darbus, sudaroma šio dalyko ekspertų grupė, kurios ne mažiau kaip pusė narių yra mokytojai praktikai. Konkretaus mokomojo dalyko Bendrosios programos projektas parengiamas per 6 mėnesius nuo dalyko ekspertų grupės sudarymo dienos. Ekspertų grupės narius įsakymu tvirtina Agentūros direktorius.

17. Agentūra rengiamo dalyko Bendrosios programos projektui aptarti organizuoja viešąsias konsultacijas su išorinėmis organizacijomis, Bendrojo ugdymo taryba ir kitais suinteresuotais dalyviais. Konsultacijoms skiriamas ne trumpesnis kaip 3 mėnesių laikotarpis.

18. Agentūra parengtą konkretaus mokomojo dalyko Bendrosios programos keitimo projektą teikia ŠMSM viešai derinti su suinteresuotomis institucijomis. Kartu su Bendrosios programos keitimo projektu turi būti įvertinami peržiūrėtos ar atnaujintos Bendrosios programos įgyvendinimo kaštai, susiję su mokytojų kvalifikacijos tobulinimu, aprūpinimu vadovėliais, skaitmeninių mokymo priemonių atnaujinimu, mokomosios medžiagos ir užduočių pavyzdžių parengimu, kitos svarbios išlaidos. Atsižvelgiant į tai, siūlomas tinkamas peržiūrėtos ar atnaujintos Bendrosios programos įgyvendinimo pradžios terminas.

19. Konkrečią peržiūrėtos ar atnaujintos Bendrosios programos įgyvendinimo pradžios datą nustato švietimo, mokslo ir sporto ministras, tvirtindamas peržiūrėtą ar atnaujintą Bendrąją programą.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Tvarkos aprašo įgyvendinimą užtikrina Agentūros Ugdymo departamento Ugdymo turinio skyriaus specialistai (pagal pareigybės aprašymuose nurodytus kuruojamus dalykus).

21. Agentūra, siekiant Tvarkos aprašo 4 punkte numatytų tikslų, turi teisę savo iniciatyva inicijuoti Bendrųjų programų peržiūrą ar atnaujinimą.